RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

B. Szymczak
POZNAŃ
UL. PIEKARY 17.
własna składnica
z bocznicą kolejową
TEL.
50 · 95
makler i komisjoner drzewny

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

Rynek Drzewny: Rok XI. Rynek Budowlany: Rok II.

FABRYKA TRAKÓW i MASZYN DO OBRÓBKI DRZEWA

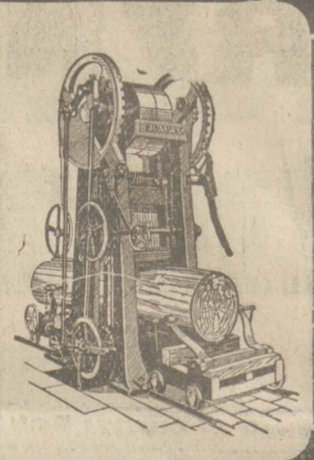
dawn. **C. BLUMWE i SYN** Sp. Akc. - BYDGOSZCZ

TRAKI najnowszej konstrukcji, najwyższej wydajności

WSZELKIE MASZYNY DO OBRÓBKI DRZEWA 7

Prospekty i kosztorysy bezpłatnie! — — Na żądanie wizyty inżynierów!

Przedstawicielstwa: Warszawa, Lwów, Poznań, Wilno, Kraków, Łódź, Królewska Huta, w. m. Gdańsk, Berlin, Konstantynopol, Bukareszt, Rio de Janeiro



Naprawa tartaków

maszyn wszelkich typów, lokomobil, manometrów, motorów spalinowych i elektr., spajanie metali, — wszelkie reperacje wykonuje na miejscu —

„I-N-D-U-K-C-J-A"

Poznań, Długa 11. — Inż. R. Janiszewski

382

PRZETARG

na sprzedaż 4.606.50 m³ drewna użytkowego jodłowego, 4.460.83 m³ drewna użytkowego sosnowego, 57.62 m³ drewna użytkowego dębowego i 85.29 m³ drewna użytkowego bukowego z Nadleśnictwa Daleszyce, odbędzie się dnia 8 lipca 1929 r. o godz. 12 w lokalu Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu przy ul. Lubelskiej 53.

Informacji udziela Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu oraz Nadleśnictwo Daleszyce.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu.

Na nadchodzący sezon do skrapiania kultur

polecamy wysokoprocentowy

SIARCZAN MIEDZI

po przystępnych cenach,

sikawki „Platza"

w cenie **130,— złotych** za sztukę loco nasz skład w Poznaniu,

CZĘŚCI ZAPASOWE DO SIKAWEK „PLATZA"

oraz wykonujemy szybko i starannie wszelkie

reperacje sikawek

Sładnica Narzędzi Leśnych
PRZEGLĄDU LEŚN. i RYNKU DRZEW.
T. z o. p.
Poznań, Wielkie Garbary 20

Ogłoszenie przetargu
Nadleśn. Państwowe Kiwerce

ogłasza, że dnia 12 lipca 1929 r. o godz. 12 odbędzie się w kancelarji Nadleśnictwa przetarg w drodze składania ofert pisemnych, na sprzedaż 3071.49 m³ kloców i dłużyc sosnowych według poniższej specyfikacji, zgromadzonych na składzie drzewnym przy st. kol. w Kiwercach:

Gat. drewna	Średnica	Masa w m³	Wym. kaucje
Kloce i dłużyce sosnowe	Do 20 cm	10.45	5400 zł
	21—30	280.26	
	31—40	662.36	
	40 i wzwyż.	2118.42	

Nadleśnictwo przy sprzedaży udzieli kredytu za odpowiedniem zabezpieczeniem. Bliższych informacji, dotyczących sprzedaży Nadleśnictwo udziela na miejscu lub na żądanie w drodze pisemnej. Zainteresowani mogą oglądać materjał na miejscu po uprzedniem zgłoszeniu się do kancelarji Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Państwowe Kiwerce.

MESSER, RHINOW i S-ka

TARTAKI PAROWE — HEBLARNIE — ZAKŁADY SZPUNTOWNICZE
KORONOWO — TELEFON 31.
29
POLECA:
MATERJAŁ EKSPORTOWY i BUDOWLANY

Poszukuje się kopalniaków

od 14 cm w czubku, 1,5 metra dług.
f-co wagon Kaczory koło Schneidemühl

Heinrich Schroeder & Co G. m. b. H. Kallies i Pom.

485

Drzewostany i okrąglaki sosn. i bukowe

głównie jednakże sosnowe kupuje stale

ARTHUR AREND, tartak parowy Bydgoszcz, Błonia 5

28 Telefon 1359

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY

Rynek Drzewny: Rok XI. Wychodzi w poniedziałki, środy i piątki. Rynek Budowlany: Rok II.

PRZEDPŁATA na lipiec 1929 r., wynosi: w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji: 6,00 złotych. Na pocztach 6,45 złotych. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 7,50 złotych. Pod opaską za granicą (oprócz Gdańska), 8,00 złotych. Numer pojedyńczy kosztuje: w Poznaniu w Ekspedycji 50 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 60 groszy. Zagranicą 70 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja „RYNKU DRZEWNECO i BUDOWLANEGO“ Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1820

DRUKARNIA Poznań, Wielkie Garbary 20 Nr. telefonu 3406

Konta bieżące: P. K. O. 206-377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

OGŁOSZENIA: Za tekstem 20 gr. od miejsca milimetr (strona czterołamowa). W tekście zaś lub przed tekstem 55 gr. od miejsca milimetr. (strona dwułamowa). OGŁOSZENIA: Z tabelkami o 30 procent więcej. Przy większych i kilkakrotnych ogłosz. stosowny jest rabat. Dla poszukuj. posad przy jednorazowem ogłoszeniu 30 proc., przy dwurazowem 40 proc. i przy trzyrazowem 50 proc. rabatu. — Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia — zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. —

PWK - Przemysł drzewny w pawilonie 86

Wszelkie wystawione surowce i półfabrykaty dają nam pogląd, co Polska jest w stanie tworzyć ze swoich surowców drzewnych. Każdy, zwiedzający wystawę, fachowiec czy niefachowiec, przyznać musi, że przemysł drzewny w Polsce rozwinął się doskonale, sprostał swoim zadaniom pod każdym względem, pokazując całemu światu, że umie surowiec swój przerobić w kraju.

Trzeba rzeczywiście przyznać, że fabrykacja wystawionych materjałów jest ściśle fachowo wykonaną i możemy śmiało konkurować z zagranicą, gdyż tak przemysłowiec jak i jego pracownik zastosowują się do wymagań konsumcji i ściśle je przestrzegają.

Sam pawilon drzewnictwa obszerny, doskonale nadający się do składania drewna, budowany jest całkowicie z drzewa, a dach pokryty gontami.

Nadzwyczaj żywo jest reprezentowany przemysł wyrobów płyt klejonych i można obserwować wprost artystyczne wystawy. Tak n. p. F-a „Tobal" w Pińsku wystawiła wyroby z płyt klejonych i to części do samolotów, skrzynie, oraz całkowite meble ze swoich fabrykatów. Również godne widzenia są wyroby firmy Hasbach — Białystok, Towarzystwa Przemysłowo - Leśnego, Sp. Akc. w Warszawie, „Oikos", Sp. Akc. we Lwowie, „Olza", Sp. Akc. w Warszawie, które dekorując stoiska swemi wyrobami uwydatniły możliwości przeróbcze tego materjału. F-a „Bracia Konopaccy", Warszawa, wystawiła dykty klejone w najrozmaitszych grubościach i jakościach, również surowiec przeznaczony do wyrobu dykt. F-a „Towarzystwo Przemysłowe - Leśne, Warszawa, urządziła wspaniałą wystawę posadzek fornierowych w najrozmaitszych deseniach; wykonanie jest nadzwyczaj akuratne.

Przemysł stolarski stosuje coraz więcej płyty klejone, tak, że obecnie wyrabia się już całkowite meble a nawet wkładki do drzwi z płyt klejonych. Jest to fabrykat, który się ani rozsycha, ani pęka, przytem jest lekki i bezsęczny. Pewna firma ma wystawiony parkiet z płyt klejonych.

Również licznie jest reprezentowany przemysł parkieciarski, lecz mniej w wyrobach gotowych, a więcej w surowcu czyli — fryzach.

Godne widzenia jest stoisko „Ordynacji Zamoyskiej", której główna administrcja znajduje się w Warszawie. Wystawione są wyroby tartaczne wszelkiego gatunku i to materjał paryski, deski, bale oraz skrzynki różnych wielkości, drzewo miękkie i twarde, fryzy, fabrykacja giętych mebli; jednem słowem, wystawa bardzo okazała i gustowna.

Dobra Korczewskie (woj. lubelskie), wystawiły materjały surowe jakoteż przetarte dębowe, grabowe, brzozowe, sosnowe i t. p. w najprzedniejszych gatunkach. Firma ta posiada 3 tartaki i produkuje fryzy i parkiety.

F-a „Boismine", Sp. z ogr. odp. Warszawa, posiada własny majątek leśny i produkuje we własnych tartakach materjały tarte wszelkiego rodzaju jak deski, bale, kantówki, fryzy i klepki, również wymieniona firma fabrykuje skrzynie.

F-a A. Szmaj, Grabów Wielkop. wystawiła dobrze odrobione beczółki do transportu towarów żywnościowych, pozatem różne materjały tarte.

F-a Piotr Smyczyński, parowa fabryka bednarska wystawiła czysto odrobione beczki mniejszych i większych pojemności do celów browarskich i winiarskich.

F-a Pilak, Sp. Akc. Lwów, wystawiła beczki bezklepkowe systemu opatentowanego. Są to beczki i naczynia, wytwarzane z jednego kawałka drewna z jedną tylko szczeliną, nadające się przeważnie do przesyłek żywnościowych w stanie płynnym. Fabryki musztardy, marmelady, przetworów tłuszczowych powinny się tem opakowaniem zainteresować, bowiem wycięknięcie jest niemożliwe. Przez nabycie patentu na powyższą fabrykację ma fabryka „Pilak" prawo wyrabiania na całą Europę.

F-a „Kuhmärker" Lwów, wyłożyła fabrykaty tarte, fryzy i parkiety.

F-a Engel i Huttrer, Lisko-Łukawica (Małopolska), fabrykuje ze sztucznie suszonego drzewa skrzynie, nadające się do przesyłek żywnościowych i innych. Posiada ona amerykańską maszynę rotacyjną do drukowania nazw i reklam firmowych na poszczególnych częściach skrzyń.

Tartaki Rozwadów - Kępa wystawiły materjały tarte dębowe i sosnowe pierwszej jakości.

F-a L. Griffel, Stanisławów, dostarcza skrzynki wszelkiego rodzaju na zamówienie, gotowe lub w poszczególnych częściach.

Wymienić jeszcze należy firmę Feliks Wierciński, Warszawa, jak i tartaki w Chodorowie, które dostarczają kantówki, deski i bale wszelkich rozmiarów i gatunków.

F-a B. Krygier i Wielkopolski Przemysł Drzewny, Sp. Akc. w Warszawie, wywiesiła wspaniałe fotografje swoich zakładów przemysłowych, co daje pogląd na wielkość przedsiębiorstwa.

F-a Jan Sołecki, fabryka korków i wyrobów korkowych, Poznań, jedyna w tym zakresie wystawa, wyrabia korki rozmaitej wielkości, także pierścienie ratunkowe i t. p.

F-a Paweł Czech, Mikołów (Górny Śląsk), wystawiła formy szewskie, dzwona, szprychy, barany, trzonki narzędziowe, taczki i t. d. Także i ten wystawca nie ma konkurencji między wystawcami przemysłu drzewnego.

„Polska Kobra", Impregnacja drzewa, Warszawa, wystawiła parę okazów impregnowanych słupów i podkładów oraz literaturę impregnacyjną.

Wreszcie Rada Naczelna Związków Drzewnych w Polsce, w Warszawie, podaje bardzo ładne grafikony eksportu oraz importu wyrobów drzewnych.

Jako jedyne zrzeszenie regjonalne wystawia Związek Przemysłowców Drzewnych w Poznaniu. Całe urządzenie stoiska jest wykonane przez firmę B. Bystrzycki, T. A. Orzechowo Wielkop. Podłoga jak i ściany są wykładane fabrykatem tejże firmy, czyli parkietem. Prócz tego firma ta wystawiła fryzy oraz gotowy parkiet wyrabiany z surowca dębowego, dalej blok dębowy ca 90 cm grubości, bardzo dobrej jakości, przetarty na 10 mm dykty, fachowo ustaplowany, a każda dykta obita listewkami celem ochrony przeciw pękaniu.

W drugiej połowie wystawione są materjały drzewne innych firm i to: beczki, pantofle, skrzynie, deski, listwy podłogowe i gonty.

F-a Fr. Haase, Drawski-Młyn, wystawiła swoje wyroby wełny drzewnej we wszelkich gatunkach. Fabrykację tejże wełny drzewnej uprawia firma H. na wielką skalę i eksportuje swoje wyroby.

Nie wszyscy mogli z powodu ograniczonego stoiska wystawić swoje wyroby, więc największa część wielkopolskich przemysłowców drzewnych ograniczyła się do tego, że wywiesiła fotografje swoich przedsiębiorstw. Ażeby ogółowi przypomnieć naszych przemysłowców drzewnych, podajemy poniżej firmy, które są reprezentowane fotografjami swoich przedsiębiorstw tartacznych wzgl. składnic drzewa:

Willig, Krotoszyn; Urbaniak, Mosina; Szmaj, Grabów; Schenk, Poznań; Polaszek, Gostyń; Paetz, Poznań; Łukomski, Śmigiel; Łożyński, Śrem; Krupiński, Gąsawa; Konieczny, Poznań; Kaliszewski, Września; Klupieć, Kościan; Fuhrmann, Krotoszyn; Frank, Witkowo; Grudziak, Borek; Dirska, Biadki; Dębienko, T. A. Stęszew; Drabiński, Strzałków; Książęce Nadleśnictwo, Baszków; Dereziński, Stęszew; Bartoszewicz i Kubice, Mur. Goślina; Bartkowiak, Strzałków; St. Musioł, Wolsztyn.

„Sensacyjne" wynalazki suszni drzewnych

(Dokończenie).

W temże niemieckiem czasopiśmie fachowem (technicznem) ukazało się na innem miejscu ogłoszenie f-my „Schilde", z którego brzmienia wynika, że materjał drzewny, umieszczony w kamerze do suszenia, zbudowanej według pomysłu powyższej firmy, „ulega wyschnięciu nazewnątrz". Należy podnieść, że wszyscy wynalazcy realnie myślący stawiają sobie za cel skombinowanie takiego urządzenia suszni, żeby drewno w niej umieszczone wysychało równomiernie i przytem proces suszenia odbywał się racjonalnie, t. zn. z reguły nie należy dopuszczać, żeby zewnętrzne uwarstwienie drewna ulegało wyschnięciu przedtem, niż ten proces dokonał się w wewnętrznych warstwach masy drzewnej. Ale taka równomierność może mieć miejsce wyłącznie wówczas, jeżeli w ciągu okresu suszenia jednej partji materjałów drzewnych stosuje się sposób t. zw. „wilgotnego suszenia", czyli zupełnie suche powietrze sztucznie nasyca się w pewnej mierze wilgocią. A ponieważ takiego urządzenia w kamerze pomysłu i produkcji f-y „Schilde" niema, to rzecz chyba oczywista, że cały „interes" z „sensacyjnym wynalazkiem" był obliczony na wywołanie zainteresowania drogą gołosłownej reklamy bez wykazania istotnych zalet praktycznych tego urządzenia.

Autor opisu (reklamowego) wspomnianej kamery do suszenia poświęca swe uwagi własnościom masy drzewnej odnośnie wchłaniania przez nią wilgoci i wyparowania jej z zewnętrznych i wewnętrznych warstw drewna. Twierdzi on z całą stanowczością, że wewnętrzna wilgoć drewna może być wyciągnięta na powierzchnię masy dlatego, ponieważ soki drzewa, w których skład głównie wchodzi dekstryna i cały szereg innych związków, — twardnieją i zatykają pory masy drzewnej. Należy tu zaznaczyć, że zasadniczym składnikiem soku drzewnego jest woda, która stanowi 90—98 procent wszystkich składników chemicznych soku. Reszta — to związki nieorganiczne, wysysane przez rosnące drzewo z gleby oraz związki organiczne, które wytwarza samo drzewo. Niewiemy dokładnie jaki wpływ wywierają wspomniane związki na proces suszenia drewna, ale z drugiej strony nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wpływ ten jest bardzo niewielki; w każdym bądź razie nie stanowią one przeszkody do wydobycia się wilgoci drzewnej z wewnętrznych warstw na powierzchnię masy. Stwierdzić należy, iż właściwie poważną przeszkodą w tym względzie jest zbytnio wysuszane drewno. Przez suche włókna drzewne woda taksamo wydobywa się z takim samym trudem, jak np. nafta — do górnej części knota w lampie, jeżeli knot jest zupełnie suchy. Słowem, możemy dojść do wniosku, że ów „nowy" sposób suszenia materjałów drzewnych jest nietylko nie nowym, lecz poważnie przestarzałym w porównaniu z nowoczesnemi wynalazkami w tej dziedzinie. Dla całości obrazu przytoczymy jeszcze jeden przykład.

W danym wypadku „wynalazek" suszni ma miejsce w Szwecji. Zbudowana jest ona według pomysłu inż. Fridberga. O tym „wynalazku" zamieściła krótką wzmiankę sowiecka urzędówka „Izwiestja". Autor jej twierdzi, że proces suszenia wspomnianym aparatem trwa „tylko" 60 godzin, zamiast 2—3 lat, potrzebnych do suszenia na wolnem powietrzu. Dalej autor powołuje się na opinję dyrektora pewnej fabryki szwedzkiej. Ten ostatni podobno wyraził się, że „nowy sposób suszenia drewna powinien wywołać przewrót (?!) w przemyśle drzewnym". Z końcowych ustępów widać, że inż. Fridberg nie ukończył jeszcze badań nad rezultatami suszenia swego pomysłu. I tu, jak poprzednio, mamy do czynienia z „sensacją" w całem znaczeniu tego wyrazu, ujętego w cudzysłowie, bo suszenia materjałów drzewnych, trwające „tylko" 60 godzin nie może dokonać żadnego przewrotu.

W dobie dzisiejszej przy zastosowaniu rzeczywiście zracjonalizowanych urządzeń, łatwo można uzyskać potrzebną suchość drewna tartego iglastego w ciągu 18 godzin.

A zatem w konkluzji stwierdzić można, że au-

Kalendarz terminowy.

Skróty: L = licytacja, S = submisja, P — przetarg, W = z wolnej ręki.

Miejscowość	Dyrekcja wzgl. wojew.	Sprzedający	Spos. sprz.	Termin	Kłody i dłużyce użytkowe m³ sosna	świerk	jodła	dąb	buk	brzoza	olcha	Uwagi	Kopalniaki rodz. drew.	Kopalniaki m³	Papierówka rodz. drew.	Papierówka mp.	Opał mp.
Radom	Radom	D. L. P.	P	8. VII	4461	—	4607	58	85	—	—		—	—		—	
Kiwerce	Łuck	Nadleśn	P	12. VII.	3071	—	—	—	—	—	—		—	—		—	
Grudziądz	Pomorskie	Państw. B. R.	S	22. VII.	375	—	—	1112	—	263	29	grabu 12 m3, wiązu 1,25 m3, klo . 1 . m3, mod zew 6 m3, lipy 84 m3, osiki 11 m , 3118 szt k d ągó . i s.cz p użytk dęb. 164,5 mp., olch, 165 mp.	—	—		—	3272

tor reklamowego artykuliku również wykazał kompletny brak zainteresowania, a więc i wiedzy w zakresie najnowszych zdobyczy technicznych w dziedzinie suszenia drewna. Na podstawie osiągniętych rezultatów wstępnych badań suszenia drewna w kamerze pomysłu inż. Fridberga, można wyrobić sobie sąd o rezultatach dalszych badań i nikt chyba z zainteresowanych nie popełni błędu, jeżeli nad tym „sensacyjnym" wynalazkiem przejdzie do porządku dziennego, zaliczając go do pomysłów marki „Schilde", „Junkers" i t. p.

Trzeba dokładnie zdać sobie sprawę z tego, że urządzeń do suszenia drewna nie należy nabywać w odnośnych firmach jako przedmiot uniwersalny. Uniwersalne suszenie nie istnieją. Każdy odrębny wypadek trzeba traktować ściśle indywidualnie, biorąc pod uwagę w pierwszym rzędzie takie czynniki, jak specyficzny charakter miejscowych warunków, rodzaj drewna (charakt. jego własności), potrzebny stopień jego wyschnięcia, warunki klimatyczne i t. p.

Celem niniejszego artykułu nie jest wzbudzenie w sferach zainteresowanych przesadnej rezerwy i podejrzliwości odnośnie nowych pomysłów w zakresie budowy suszni drzewnych, są one bowiem, jak poprzednio wspomnieliśmy, w pewnej mierze wyrazem myśli racjonalnej, opartej o naukowe zasady, — główny nacisk kładzie się tu na ostrzeżenie przed kupnem dotyczących urządzeń, mających dokonać „przewrotu" w przemyśle drzewnym, a których produkcja jest obliczona na próby wyzyskania łatwowierności i laicyzmu wśród przemysłowców drzewnych.

„Polskie Towarzystwo dla Handlu Drzewem"

Poniżej podajemy rezolucję, powziętą na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce z dnia 21-go czerwca 1929 r.

1. Przemysł drzewny interesował się zawsze w najwyższym stopniu zagadnieniem organizacji eksportu drewna, w tym kierunku przedstawiciele przemysłu podejmowali kilkakrotnie pewne próby, które jednak nie znalazły poparcia przez poprzednie rządy.

2. Jakkolwiek **zamierzona przez Rząd organizacja eksportu drewna nie wykracza poza własny zakres działalności Administracji Lasów Państwowych,** to jednak realizacja odnośnych projektów przesądzająca poniekąd o przyszłych formach organizacyjnych eksportu, dotyka najżywotniejszych interesów prywatnego przemysłu drzewnego.

3. Zgodnie ze swem zasadniczem stanowiskiem, określającem stosunek do zagadnienia organizacji eksportu — **prywatny przemysł drzewny gotów jest współdziałać z Administracją Lasów Państwowych w ramach takiego Syndykatu Eksportowego,** który potrafi przemysłowi prywatnemu zapewnić udział odpowiedni jego sile, znaczeniu i roli, jaką odgrywa w eksporcie.

4. Rada Naczelna Związków Drzewnych oczekuje od czynników miarodajnych dalszych informacji co do szczegółów, które to wyjaśnienia mogłyby stworzyć podstawę do dyskusji na temat ewentualnego udziału firm prywatnych w zamierzonej przez Rząd „organizacji dla zbytu drewna".

W sprawie funduszu bezrobocia

Wobec powtarzających się skarg w sprawie zaliczania furmanów, wywożących drewno z lasu do kategorji robotników, podlegających ubezpieczeniu w funduszu bezrobocia, komunikujemy wyjaśnienia w tej sprawie udzielone przez Dyrekcję Funduszu Bezrobocia.

Dyrekcja Funduszu Bezrobocia przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, komunikuje, że Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej reskryptem z dnia 5 stycznia rb. N. 151/O. IV wyjaśniło, iż przedsiębiorstwa eksploatacji leśnej (wyręby) nie są objęte Ustawą o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i winne być traktowane na równi z przedsiębiorstwami rolnemi.

Opierając się na wykładni przepisów ustawowych, ustalonej przez Urząd Główny Funduszu Bezrobocia w odniesieniu do przedsiębiorstw rolnych, według której gospodarstwa rolne w zasadzie nie podlegają obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, jednakże przedsiębiorstwa przemysłowe, stanowiące część samodzielną gospodarstw rolnych należy uważać za zakłady pracy, objęte mocą ustawy z dnia 18. 7. 1924 r. Dyrekcja Funduszu Bezrobocia ustaliła, że z pośród robotników, zatrudnionych przez przedsiębiorstwa eksploatacji leśnych, nie podlegają obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia robotnicy, zatrudnieni przy robotach, nie połączonych z przeróbką lub obróbką materjałów leśnych (przy sadzeniu drzew, utrzymywaniu lasu, w stanie dochodowym, rąbaniu drzew, karczowaniu, przewożeniu nieobrobionych materjałów leśnych w granicach przedsiębiorstw itd.), natomiast podlegają obowiązkowi zabezpieczenia robotnicy, zatrudnieni przy przeróbce (pędzenie smoły, terpentyny, produkcji węgla drzewnego itp.) i obróbce materjałów leśnych mechanicznej lub ręcznej (w tartakach, zakładach

impregnacyjnych, przy produkcji desek, podkładów, belek itp.), jako robotnicy przedsiębiorstw przemysłowych.

Wykładnia powyższa została podana już do wiadomości tych Zarządów Obwodowych, na których terenie działania wynikły wątpliwości co do zabezpieczenia omawianych kategorji robotników.

Rynek wschodnio-małopolski

Sytuacja na tutejszym rynku drzewnym, odznaczająca się zawsze nieco lepszemi warunkami niż w innych województwach wschodnich, zaczyna obecnie podlegać coraz bardziej ogólnej minorowej konjunkturze. Tak więc zcieśnił się rynek pieniężny, brak chwilowo popytu na najaktualniejsze w bieżącym okresie sortymenty, zaostrzają się warunki płatności zagranicznej klijenteli i t. d.

Produkcja na tartakach zleniwiała w tempie. Zamówienia krajowe bardzo nikłe, szczególnie jeżeli chodzi o przemysł budowlany. Gdyby nie dostawy dla instytucji państwowych, oraz do wielkich fabryk wagonów w Małopolsce i na Śląsku, zapanowałaby w tutejszym przemyśle drzewnym zupełna cisza. Po części podtrzymują jeszcze ruch zamówienia zagraniczne, poczynione wczesną wiosną.

Większe firmy tutejsze oraz agenci zagraniczni zaczynają się już krzątać około transakcji na surowiec dla przyszłej kampanji. Jednak właściciele lasów prywatnych trudno są obecnie dostępni dla jakichkolwiek pertraktacji i oczekują wytworzenia się wyraźnego obrazu na rynku surowcowym.

W transakcjach — zresztą tylko na mniejsze partje — notowano za 1 m^3 loco wagon stacja załadowcza:

Świerk. Papierówka 3.00—3.15 dol. Kopalniaki według zwyczajów handlowych 29—31 zł; kloce tartaczne od 4 m dług. 36—40 zł; słupy telegraficzne 16—17 sh; deski z pod piły 5—6 m w powszechnych wymiarach 95—105 zł; deski i brusy budowlane 105—115 zł; deski stolarskie 155—170 zł; łaty 3—6 m dług. 100—105 zł; kantówka, zależnie od przec. długości 90—96 zł.

Jodła. Papierówka 3.00—3.10 dol.; drągi od 6 m wzwyż 5—8 zł za sztukę zależnie od długości. Kloce tartaczne 32—35 zł; deski z pod piły 80—95 zł; deski stolarskie czyste 145—160 zł.

Sosna. Kopalniaki 29 zł, drągi do rusztowań od 10 m wzwyż 35—38 zł; deski i brusy budowlane 13—52 mm szer. od 10 cm wzwyż 95—105 zł; wyższe szerokości od 110 zł; kantówka 8×8 cm do 16×18 cm 120—130 zł; deski podłogowe, heblowane i szpuntowane 3—6 m dług. 10—18 cm szer. 135—140 zł.

Dąb. Kloce fornierowe na eksport 10.00—10.10 Ł; okrąglaki I kl. od 3 m dług. i 50 cm średn. 190—210 zł, od 30 cm średn. I kl. 130—140 zł; podkłady kolejowe typu niemieckiego 13.80 zł zł za sztukę fr. Gdańsk; fryzy parkietowe 270—300 zł zależnie od dług.; bulsy w blokach — przy zwiększonym popycie — 220—260 zł za towar w jakości eksportowej.

Buk. Kloce od 25 cm średn. 46—50 zł; materjał tarty nieobrzynany w blokach 105—110 zł; materjał stolarski 130—140 zł; deski i brusy 2—3-letnie na eksport 16.50 dol. franco granica Piotrowice.

Grab. Kloce bezsęczne od 25 cm średn. wzwyż 55—60 zł; deski stolarskie 140 zł.

Jesion. Kloce od 3 m dług. wzwyż i 40 cm średn. wzwyż 145—155 zł; za I kl. od 30—39 cm średn. I kl. 90—95 zł; II kl. 70 zł, od 20—29 cm średn. 45—50 zł za I i II kl; bulsy w blokach I kl. 225—240 zł, II kl. 180—190 zł; brusy nieobrzynane luźne 175—190 zł; króciaki 160 zł.

Brzost. Kloce pierwszej jakości od 30—39 cm 45—55 zł, od 40 cm 70—75 zł; bulsy w blokach I kl. 145 zł; towar luźny nieobrzynany 115—125 zł.

Przedsiębiorstwo przemysłowe sprawozdawcze poniżej V kat. nie jest obowiązane do składania zeznań o obrocie

Wedle ustępu 1 i 2 art. 52 ustawy z dn. 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego po upływie każdego półrocza kalendarzowego należy złożyć właściwej władzy podatkowej I instancji pisemne zeznanie o obrocie — tak co do każdego oddzielnego zakładu, względnie przedsiębiorstwa handlowego, zaliczonego w taryfie (art. 23) do kategorji I i II przedsiębiorstw handlowych, jak również co do każdego, oddzielnego zakładu, względnie przedsiębiorstwa przemysłowego, zaliczonego w taryfie do pierwszych 5 kategoryj przedsiębiorstw przemysłowych.

Artykuł ten określa zatem w ustępie pierwszym, jakie przedsiębiorstwa są z mocy ustawy obowiązane do składania pisemnego zeznania o obrocie. W drugim ustępie tegoż artykułu przewiduje się prawo do składania zeznan także dla „przedsiębiorstw" handlowych i przemysłowych, należących do niższych kategoryj. Istotne dane, które winno zawierać zeznanie o obrocie, określa artykuł 53. Wreszcie artykuł 54 ustawy ustala władze podatkowe, do których należy składać zeznania o obrocie.

W tym artykule 54 rozróżnia się dwojakiego rodzaju władze, właściwe do przyjmowania zeznań, a mianowicie: izby skarbowe — dla spółek akcyjnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i innych przedsiębiorstw, które na zasadzie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia właściwym organom, oraz „władze podatkowe I instancji", określane w art. 27 ustawy — o ile chodzi o zeznania, składane przez inne przedsiębiorstwa, poza wyszczególnionemi w ustępie 2 art. 54 ustawy. Przepisy artykułu 54 ustawy normują zatem wyłącznie kwestję miejscowej właściwości władz do przyjmowania zeznań o obrocie.

Okoliczność, że w ustępie 2 art. 54 ustawa używa zwrotu: „spółki... winny składać zeznania o obrotach wszystkich należących do nich zakładów, lecz każdego oddzielnie, tej izbie skarbowej, w której okręgu znajduje się siedziba zarządu spółki względnie przedsiębiorstwa" — dała władzy pozwanej podstawę do twierdzenia, że artykuł 54 ustanawia szczególny, rozszerzony w porównaniu z art. 52, obowiązek do składania zeznań o obrocie w stosunku do podatników, w ustępie 2 art. 54 wymienionych (a zatem w konkretnym porządku i w stosunku do skarżącej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), a mianowicie obowiązek składania zeznań o obrotach wszystkich zakładów, należących do takiego podatnika, bez względu na kategorję posiadanego świadectwa przemysłowego, czyli że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z mocy art. 54 ustęp 2 ustawy obowiązana jest do składania zeznania o obrocie także w odniesieniu do zakładu przemysłowego, zaliczonego do niższej kategorji aniżeli V.

Zapatrywanie to nie jest trafne. W ustępie bowiem 1 art. 52 ustawy postanawia się wyraźnie, że zeznania (o których jest mowa w tymże art. 52) — należy złożyć „władzom, wymienionym w art. 54 tejże ustawy. Z tego już wynika, że z woli ustawy artykuł 54 — jak to wyżej wyjaśniono — ma

za przedmiot unormowanie miejscowej właściwości władz, o ile chodzi o składanie zeznań.

Z osnowy zaś art. 54 wynika, że ustęp 1 podaje normy ogólne dla wszystkich, składających zeznania o obrocie, ustęp zaś 2 stanowi o normach szczególnych w odniesieniu do pewnych kategoryj przedsiębiorstw, atoli jedne i drugie normy odnoszą się tylko do kwestji miejscowej właściwości władz, brak bowiem logicznej podstawy do twierdzenia, że w ustępie 2 art. 54 ustawa powraca do kwestji, unormowanej już w art. 52 ustawy, bez ograniczenia do takich tylko przedsiębiorstw, które nie należą do wymienionych w ustępie 2 art. 54.

Popiera ten pogląd o ograniczeniu postanowień art. 54 ustawy do kwestji właściwości miejscowej władz także okoliczność, że w art. 53 powołano się na przepis art. 52, w art. zaś 54 artykułu 53 nie wymienia się. Przy wykładni zatem, stosowanej przez władzę pozwaną, artykuły 52 i 53 miałyby się odnosić tylko do przedsiębiorstw innego rodzaju, aniżeli wyszczególnione w art. 54 ustęp 2, wobec czego dla tychże ostatnich brakłoby w ustawie norm pozytywnych co do treści zeznania.

Jednakże już w artykule 55, następującym po spornym art. 54, ustawa wymienia znów tylko art. 53, określając terminy do składania zeznań. Widoczny jest zatem ścisły systematyczny układ przepisów rozdziału IV ustawy.

Okoliczność więc, że w ustępie 2 art. 54 jest mowa o „wszystkich zakładach", należących do tego samego przedsiębiorstwa sprawozdawczego, wskazuje jedynie na to, że z woli ustawy zeznania, wymagane w myśl art. 52 ustęp 1, winny być składane do jednej i tej samej władzy bez względu na to, czy poszczególne zakłady znajdą się w okręgu tejże władzy lub też nie, oraz że o właściwości tej władzy decyduje miejsce siedziby zarządu względnie spółki, a nie miejsce położenia poszczególnych zakładów jako takich.

Dawna (rosyjska) ustawa o podatku przemysłowym, której obowiązujący tekst ogłoszono w „Dz. Ust. R. P. Nr. 17/1922 r., podawała normy odrębne z jednej strony co do przedsiębiorstw, obowiązanych do składania publicznych sprawozdań, z drugiej strony co do innych przedsiębiorstw. Nie chcąc jednak stosować tych samych przepisów proceduralnych do wszystkich przedsiębiorstw, ustawa wyraźnie normy te rozgraniczyła. Natomiast ustawa z dn. 14. 5. 1923 r., takiego rozgraniczenia co do obowiązku składania zeznań nie przeprowadza.

W myśl powyżej podanej wykładni ustawy Najwyższy Trybunał Administracyjny doszedł do wniosku, że zaskarżona decyzja narusza istotne formy postępowania ze szkodą dla skarżącej firmy, ponieważ odmawia tejże prawa odwołania się od wymiaru podatku przemysłowego względnie pozostawia to odwołanie bez rozpoznania, chociaż wedle ustalonego stanu faktycznego skarżąca firma na zasadzie art. 52 ustawy nie była obowiązana do złożenia zeznania o obrocie.

Z tych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie. (Wyrok N. T. A. z dn. 18. 6. 1928 r. L. Rej. 256/27).

Sprawozdania handlowe

RYNKI KRAJOWE.

Wyniki sprzedaży drewna użytkowego i opałowego w nadleśnictwach państwowych.

Nadleśnictwo Państwowe Rychtal D. L. P. Poznań.
Licytacja w dniu 17. czerwca 1929 r.

Brzoza	szczapy opałowe II kl.	za mp.	16 60	zł
„	wałki „	„	17.00	„
Olcha	„ „	„	14.00	„
Osika	szczapy „ II kl.	„	14,50	„
„	wałki „	„	13.00	„
Sosna	szczapy „ II kl.	„	16.85	„
„	wałki „	„	13.75	„

Nadleśnictwo Państwowe Wielowieś D. L. P. Poznań
Licytacja w dniu 27 czerwca 1929 r.

Brzoza	III kl.	za m3	30.60	zł
„	IV „	„	25.58	„
„	szczapy opałowe	za mp.	15.67	„
„	wałki „	„	15.00	„
Osika	I kl.	za m3	36.36	„
„	II „	„	30.00	„
Sosna	II „	„	56.20	„
„	III „	„	47.37	„
„	IV „	„	40.41	„
„	szczapy opałowe I kl.	za mp.	18.67	„
„	„ „ II „	„	17.35	„
„	wałki „ I „	„	14.10	„
„	„ „ II „	„	11.00	„
Świerk	II kl.	za m3	42 00	zł
„	III „	„	35.53	„
„	IV „	„	28.57	„

Nadleśnictwo Państwowe Gliśnica D. L. P. Poznań.
Licytacja w dniu 27. czerwca 1929 r.

Dąb	szczapy opałowe	za mp.	15.00	zł
„	wałki „	„	12.00	„
Olcha	szczapy „	„	15.00	„
„	wałki „	„	12.00	„
Sosna	drągi II kl.	za sztk.	2.00	„
„	„ III „	„	1.10	„
„	szczapy opałowe	za mp.	16.07	„
„	wałki „	„	12.05	„
Świerk	III kl.	za m3	39.13	„
„	IV „	„	30.00	„
„	szczapy opałowe	za mp.	11.00	„
„	wałki „	„	9.00	„

Notowania dewiz z dnia 4 lipca 1929.

Obsługa radjotelegraficzna P. A. T-icznej.

Dewiza	Notowania za	w Warszawie	Berlinie	Londynie	Nowym Jorku
Warszawa .	100 zł	—	46.85	43 24	—
Poznań . . .	100 zł	—	—	—	—
Gdańsk . . .	100 Gd. gld.	—	81.33	—	—
Berlin . . .	100 R. M.	—	—	20.35	—
Belgja . . .	100 belg.	—	58.22	34.92	—
Bukareszt .	100 l.	—	2.488	816.75	
Budapeszt .	100 pengo	—	73.12	27.81	—
Holandja . .	100 gld. hol.	358.11	168.37	12.07.—	
Kopenhaga .	100 k. d.	—	111.69	18.21	—
Londyn . . .	1 funt szterl.	43.25	20.337	—	—
Nowy York .	1 dolar	8.90	419 40	4.84.88	—
Paryż	100 fr. franc.	34.89	16.405	123.96	—
Praga	100 k. cz.	26,39	12 412	163.81	—
Rzym	100 l.	46.67	21.95	92.69	—
Szwajcarja .	100 fr. szwajc.	171.51	80.66	25.21	—
Sztokholm .	100 k. szw.	—	112.39	18.09	—
Wiedeń . . .	100 szyling.	125.37	58.975	34.49	—

Wiadomości bieżące

Pierwsza w Europie fabryka mazonitu w Szwecji.

W Szwecji przeprowadzono z pomyślnym wynikiem szereg prób z nowym materjałem budowlanym p. n. mazonitu, który się otrzymuje z odpadków drzewnych w tartakach i z trocin, mazonit jest już używany z powodzeniem w Ameryce.

Pierwsza w Europie fabryka mazonitu założona w Szwecji, w Nordmaling (prow. Westerbotten) przy zakładach tartacznych Rundwik, należących do towarzystwa akcyjnego Nordmaling. Sprzedaż mazonitu została oddana wyłącznie firmie sztokholmskiej P. Wickström Jua. Produkcja nowej fabryki ma wynosić narazie do 500 ton rocznie i przeznaczona jest przeważnie na eksport.

Maszty niemieckie do 19 cm w czubku, okorowane na czerwono, są bez zainteresowania. W ubiegłym sezonie płacono za nie jeszcze 32—33 sh, obecna ich cena waha się około 27 sh loco granica polsko-niemiecka.

Dobry materjał odziomkowy notują loco nadreńska stacja oodbiorcza po 135—138 mk, niekiedy cena jest jeszcze o 4—5 mk wyższa; w obrotach hurtowych uzyskuje się w Berlinie za ten sam materjał (60 proc. I kl.) 116—118 mk.

O transport przez Rumunję. W związku z perspektywą uzyskania poważnych udogodnień natury taryfowej, technicznej i administracyjnej od rządu rumuńskiego dla transportu polskich wyrobów przez Rumunję do portów dunajowych,

czarnomorskich (rosyjskich, rumuńskich, tureckich) i lewantyjskich Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi o podanie następujących informacji: 1. jakie artykuły mogą być wysyłane transytem przez Rumunję, 2. jakie ilości, 3. w jakich warunkach (koszt przewozu, czas transportu, jakość statku, urządzenia przeładunkowe w portach, jak często mają statki kursować itd. itd.), 4. do jakich portów pożądane jest połączenie, 5. inne uwagi.

Ponadto Ministerstwo prosi o analogiczne dane co do możliwości importu do Polski przez Rumunję.

Dane powyższe mają posłużyć za podstawę dla rumuńskiej polityki tranzytowej na linjach Śniatyń—porty rumuńskie i za materjał do odpowiedniej umowy komunikacyjnej polsko - rumuńskiej. Z tego powodu pożądane jest gruntowne zbadanie realnych potrzeb polskiego handlu w tej dziedzinie.

Zdaniem Ministerstwa należałoby wziąć na uwagę również obroty handlowe z Dalekim Wschodem, bo niektóre z portów lewantyjskich pośredniczą lub rozwijają pośrednictwo w handlu z krajami Dalekiego Wschodu (Haita z Irakiem, Port Said z Indjami i t. p.).

Zjazd przemysłowców i kupców drzewnych z województwa stanisławowskiego, odbył się dnia 23 bm. w Stanisławowie pod przewodnictwem p. Juljusza Bodnara, przemysłowca w Stanisławowie. Powyżej wspomniany wygłosił dłuższy referat o obecnej sytuacji w przemyśle drzewnym, wskazując na to, iż w Stanisławowie niema w komitetach dyskontowych, ani w Banku Polskim, ani w Banku Gospodarstwa Krajowego, ani w Miejskiej Kasie Oszczędności, ani jednego cenzora z branży drzewnej z województwa stanisławowskiego, które jest najbogatesze w drzewo po Puszczy Białowieskiej i ma niemniej jak 155 tartaków. Następnie wygłosił p. Markus Goldstein referat o stosunku do innych organizacji branży drzewnej. Wkońcu uchwalono statut Związku przemysłowców drzewnych województwa stanisławowskiego w całości oraz wybrano wydział powyższego Związku.

Redaktor odpowiedzialny W. Syrokomla-Syrokomski, za dział ogłoszeń i administrację wydawnictwa St. Schlage. — Czcionkami Drukarni Rynku Drzewnego T. z o. p. Poznań, ulica Wielkie Garbary nr. 20